
**КРЪГЛА МАСА НА ТЕМА „ОТ КАКЪВ ЗАКОН
ЗА ОТНЕМАНЕ НА НЕЗАКОННО
ПРИДОБИТОТО ИМУЩЕСТВО СЕ НУЖДАЕМ“
20 януари 2011 г., София
Организирана от
Конфедерацията на работодателите
и индустриалците в България,
Българската търговско-промишлена палата
и Висшия адвокатски съвет**

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ:

Многоуважаема госпожо заместник-министър,
Ваши Превъзходителства,
уважаеми колеги,

Разрешете да ви приветствам на първата по рода си среща – обсъждане и дискусия на една много важна тема за нашето общество.

Радвам се като нов председател на Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България да съм домакин на обсъждането на вече четвъртата версия на този закон, който ние като конфедерация вече година и половина в диалогов режим следим като развитие.

КРИБ дава висока оценка на усилията на правителството в борбата с организираната престъпност и корупцията в Република България. Бизнесът подкрепя всякакви мерки, които водят до спокойна среда, свободна от корупция, и както имах възможност на последната среща с правителството да заявя, най-вече сме доволни, че можем свободно и спокойно да си гледаме работата, без да сме заплашени от явления на миналото, каквито бяха отвлеченията.

Но и трябва да сме сигурни, че и най-добрите намерения, в зависимост от това как се прилагат, ще бъдат съчетани с механизми на контрол, предпазващи от злоупотреби и постигане на цели, различни от тези на вносителите.

Поканили сме на тази среща-дискусия и нашите партньори в рамките на трансатлантическото сътрудничество, за да използваме техния богат опит и с цел консулти-

ране още в етапа на изработка на закона, а не последващо, когато вече той ще се прилага.

Разрешете ми да дам думата на заместник-министър Жанета Петрова.
Заповядайте.

ЖАНЕТА ПЕТРОВА: Благодаря Ви.

Уважаеми господин Донеv,
Ваши Превъзходителства,
госпожи и господа,

Искам да благодаря за предоставената ми възможност да изразя становище от името на екипа на Министерството на правосъдието, който работи върху проекта за нов закон за отнемане на имущество, придобито от престъпна дейност.

Като начало искам да предам поздравите на министър Попова, която имаше голямото желание да участва в днешната среща, но, както всички знаете, нейният ангажимент към откриващата се днес процедура за вот на доверие не ѝ позволява да участва тук. Разбира се, тя помоли да ви предам, че целият екип на Министерството на правосъдието е на ваше разположение и е готов винаги да обсъди и да изслуша различни от становищата, които са залегнали в изработения от нас проект. Готови сме за ползотворно сътрудничество, една от проявите на които е днешната ни среща.

Предполагам, че срещата ще протече във формата на свободен разговор, така че аз и главният секретар на Комисията за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност, сме на разположение за отговори и ще се възползваме от възможността да изложим и нашата гледна точка по проекта. По мое мнение гледната точка на екипа, който е изработил този проект, не присъстваше в медиите в течение на тази една година. По мое мнение работата върху закона беше отразявана едностранчиво, така че аз искрено благодаря за тази възможност, след като работата върху проекта вече е приключена, да можем да коментираме заедно с вас вижданията си относно тази така сложна материя.

Благодаря.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: И аз Ви благодаря.

Ние имаме предварителен разговор с министър Попова, съжаляваме, но наистина причината ѝ е уважителна и е по-важна за ежедневието на нашата страна.

Разрешете ми тогава да пристъпим към дневния ред.

Първото изказване, което сме предвидили, е на представител на КРИБ – Борислав Боянов, съпредседател на постоянния комитет „Данъци и право“ към Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България.

Господин Боянов, заповядайте.

БОРИСЛАВ БОЯНОВ: Благодаря, господин Донеv.

Ваши Превъзходителства,

госпожо заместник-министър,

госпожо председател на Висшия адвокатски съвет,

КРИБ представлява интересите на над 10 500 колективни и индивидуални членове, които произвеждат 3/4 от брутния вътрешен продукт на България. Това широко представителство налага прецизно да следим нормотворческия процес, както и да сме активни за подобряване на атмосферата за бизнес и живот. Основните нужди на бизнеса, както каза г-н Донеv, от спокойна, предвидима и устойчива политическа, икономическа и регулаторна среда, с ниска криминална, включително и корупционна активност и работеща правозащитна система изискват от КРИБ това активно отношение. По тази причина, както бе споменато, повече от година ние изразяваме становище по изготвените проекти за Закон за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна или друга незаконна дейност (по-надолу ще го наричам за кратко „законопроекта“), и в тази връзка сме провеждали срещи на най-високо политическо ниво и сме предоставяли коментари и препоръки, които са били добре посрещани.

Към днешна дата КРИБ счита, че четвъртият вариант на законопроекта съдържа сериозни недостатъци, и споделя притесненията, многократно изразявани от Националния съвет за тристранно сътрудничество, работодателските и правозащитните организации, както и от парламентарната комисия по правните въпроси и правния отдел на Министерския съвет. Законопроектът следва да бъде внимателно прочетен, защото има опасения, че голяма част от подкрепящите го като идея не са имали възможност да се запознаят с конкретните му текстове. За евентуалните последици от приемането му, което би било недопустим и незаслужен експеримент, се е казало и писало много, затова съвсем накратко бих искал да обърна вашето внимание върху следното.

Когато през 2005 г. бе приет сега действащият Закон за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна дейност (по-надолу – „законът“), бяха изказани редица, за съжаление, потвърдени в практиката, критики по отношение на нарушение на основни права и неефективност на уредбата. Пред Европейския съд по правата на човека са заведени няколко дела за нарушение на Европейската конвенция за правата на човека в резултат на прилагането му. Макар по тях още да няма решения, не ни е известно да е правен анализ за тяхната евентуална основателност и колко ще струва на нас като данькоплатци уважаването на жалбите.

Що се отнася до неефективността на закона, тя е очевидна на фона на данните, изнесени в докладите за работата на Комисията за установяване на имущество, придобито от престъпна дейност (по-надолу – „Комисията“). За периода 2006–2009 г. Комисията е наложила обезпечения на стойност 408 милиона лв., а е завела 181 съдеб-

ни дела на стойност 132 милиона лв., които са едва 32% от стойността на наложените обезпечения. От тези 181 дела със съдебен акт, който е окончателен, са приключени 6 дела на стойност 3 милиона лв., от които в полза на Комисията са постановени 4 решения за отнемане на имущество на стойност 953 000 лв., а по другите две – на стойност 2 милиона лв. Производствата са прекратени, тъй като не е установена връзка между престъплението и съответното имущество. Тоест стойността на конфискуваното към настоящия момент имущество е едва 0,2% от стойността на наложените обезпечения и се равнява на 3,4% от бюджета на Комисията, който за периода 2005–2009 г. е общо 27 945 000 лв.

Какво ще промени изготвеният сега законопроект?

Най-вероятно е това неблагоприятно отношение да бъде променено, тъй като Комисията ще може да предявява искиове за отнемане на цялото заповорено или възбранено имущество, без при това да е необходимо да доказва пред съда, че то е придобито от престъпна дейност.

Каква ще е цената за това?

С обяснението, че се изработва по-ефективен закон, който почива на различни принципи и предлага въвеждането на т.нар. гражданска конфискация, от края на 2009 г. досега бяха изработени три редакции на законопроекта, по всяка от които Европейската комисия за демокрация чрез право (Венецианската комисия) даде критични становища. Сега изработената четвърта редакция игнорира съществени препоръки на Венецианската комисия в трите ѝ предходни становища и връща като цяло уредбата, предложена с първия проект. Прави впечатление, че това, което се предлага със законопроекта, не е въвеждане на режима на гражданска конфискация, известен в международен план като средство за борба с тероризма, организираната престъпност и корупцията и почиващ върху принципи, които допускат отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпление. Законопроектът предлага засилване на борбата с престъпленията и други закононарушения чрез създаване на облекчени условия за отнемане на имущество от страна на държавата. Трудностите пред отнемането му по действащия закон са свързани естествено с доказване на престъпната дейност, с ефективността на наказателното производство. Сега съгласно законопроекта наличието на престъпна дейност се презумира, а доказването на връзка между придобитото имущество и презумираното извършване на престъпление не се изисква.

Трябва ясно да се каже, че презумирането на престъпна дейност и отнемането на имущество на това основание преди влизането в сила на наказателна присъда във всички случаи ще засегне устоите на наказателното правосъдие в България, които се основават, както във всяко демократично общество, върху конституционно гарантираната презумпция за невинност (чл. 31, ал. 3 от Конституцията). Прилагането на обратната презумпция – за престъпен характер на придобитото, е противоконститу-

ционно и ще бъде разрушително за бездруго крехкото доверие на гражданите и бизнеса в българското правосъдие. Ако без да има влязла в сила присъда, без дори да е открито наказателно преследване срещу всеки български гражданин, относно когото са направени анонимни сигнали за наличие на разлика между доходи и притежавано имущество, ще може да се презумира, че е осъществил престъпна дейност, тогава действително цялата система за наказателно преследване ще се окаже преобърнатата и конституционните гаранции за правата на българските граждани – заличени.

Законопроектът не е съгласуван с уредбата по действащия Наказателен кодекс относно престъпленията, с които може да бъде наложена наказателна санкция конфискация на част или на цялото имущество на осъденото лице. Ако се приеме законопроектът, би могло да се стигне до ситуация, в която поради постановено решение за отнемане на имущество предвиденото наказание конфискация ще е неприложимо, или до ситуации, при които след отнемане на имуществото лицето е оправдано, и това по остър начин ще постави въпроса за справедливостта на отнемането. Дори лицето да бъде наказателно осъдено, отнемането на имуществото му преди влизане в сила на присъдата хвърля съмнение върху нейната справедливост, защото не се изключва вероятността наложената гражданска конфискация да се окаже стимул, създаден от самата държава, за осъждане на обвиненото лице.

Във всички тези случаи резултатът ще е неприемлив както от гледна точка на провеждане на наказателната политика на държавата, така и от гледна точка на защитата на основните права и свободи на гражданите. Очевидни са сериозните негативни последици и за привлекателността на страната ни като място за инвестиции и правене на бизнес.

По-долу са само някои от основните ни бележки към законопроекта.

1. Широкото приложно поле на законопроекта, който касае „отнемане на имущество, придобито чрез или във връзка с престъпна или, забележете, друга незаконна дейност“, е в разрез с установените международни стандарти, които допускат отнемането в полза на държавата на имущество, придобито от престъпление, постановено от съд, при спазване гаранциите за справедлив процес, включващи осигуряване правото на защита.

2. Законопроектът не е съобразен с основни критики и препоръки от трите становища на Венецианската комисия, съгласно които разширяването на приложното поле на конфискацията с незаконен произход е допустимо при стриктно спазване на изискванията на Европейската конвенция за правата на човека и българската Конституция и само по отношение на най-тежките административни нарушения – тези по Закона за митниците, Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси или когато „несъответствието между стойността на придобитото имущество и доходите на проверяваното лице или членовете на семейството може да служи като основание за започване на наказателно преследване“.

3. Налице е опасна неяснота в различните понятия, с които законопроекът борава – „имущество, придобито чрез или във връзка с престъпна или друга незаконна дейност“, „имущество, придобито от престъпна дейност“, „незаконно придобито имущество“.

4. Понятието за престъпна или друга незаконна дейност е дефинирано изключително широко и опасно, като „всяка дейност, извършена на територията на България или извън нея, която съставлява престъпление или административно нарушение според българското право“. Тази дефиниция считаме за противоконституционна, тъй като влиза в противоречие с презумпцията за невинност. Тя не съответства и на целта на конфискацията като превантивно средство за борба с организираната престъпност и корупцията.

5. С оглед на конкретната общественоеикономическа обстановка през последните 20 години понятието за незаконна дейност ясно следва да бъде разграничено от генерирането на нерегистрирани доходи от законна дейност – например заетост в сивата икономика или доходи от чужбина, което касае директно бизнеса и живота на огромен брой българи, които не са престъпници.

Съгласно данни на „Отворено общество“ нерегистрираните доходи за последните 15 години са между 50 млрд. и 200 млрд. лв. от дейност в страната и около 30 млрд. лв. от дейност извън страната. За последните 15 години между половин и един милион домакинства са получили нерегистрирани доходи от дейност в страната в размер между 51 000 и 408 000 лв. Между 100 000 и 400 000 домакинства са получили нерегистрирани доходи извън страната за последните 12 години. По този начин броят на домакинствата, които може да са придобили имущество с доходи, които не могат да докажат и поради това може да бъдат засегнати от законопроекта, се изчислява между 80 000 и 400 000.

6. Въведената от чл. 75, ал. 2 от законопроекта презумпция за престъпен произход на имуществото и разместването на доказателствената тежест за законния произход на имуществото са несправедливи и неоправдани и са в нарушение на чл. 6 от Европейската конвенция за правата на човека и чл. 1 от Протокол № 1 към конвенцията.

Изграждането на обосновано предположение за престъпна дейност на база на разликата между стойността на имуществото и доходите е необосновано и несправедливо, защото води до нарушаване на изискването за пропорционалност и спазване на справедлив баланс между общия и частния интерес.

Тежестта на доказване на законния произход на имуществото се размества автоматично с предявяването на иска за конфискация, който ще се предявява от Комисията, а тя е административен орган, по отношение на дейността на който не са налице гаранции за независимост и безпристрастност и който няма задължение да установява извършването на престъпна или незаконна дейност.

Въвеждането и прилагането на презумпция, че имуществото е придобито с доходи от престъпна дейност, не е оправдано не само когато срещу проверяваното лице изобщо не е образувано наказателно производство. То не е приемливо и в случаите, когато лицето вече е привлечено като обвиняем, тъй като в наказателния процес е налице презумпция за невинност, а не за престъпност на деянието, както вече казахме.

В допълнение, в законопроекта е налице вътрешно противоречие по отношение на характера на въведената презумпция, и по-специално дали тя е оборима, или не. Ако се приеме, че презумпцията по чл. 75, ал. 2 е необорима (текстът на законопроекта води до това заключение), тя категорично ще бъде в нарушение с Европейската конвенция за правата на човека и този извод се вижда безспорно от серията дела на ЕСПЧ. Това се вижда безспорно от дела, които са водени срещу Гърция и са приложени в материала, който имате.

7. Презумпцията по чл. 78 за знание или предположение на престъпния или незаконния произход на имущество недопустимо засяга прекомерно широк кръг трети физически и юридически лица. Считаме, че този кръг, определен без спазване на изискването за пропорционалност и засягащ необосновано защитата на правата на трети лица, следва да бъде разумно ограничен.

Презумпцията за знание по чл. 78 също така би била допустима, при условие че Комисията би могла да установи извършването на престъпна дейност от проверяваното лице, което тя по определение не може да направи, защото не е съд.

Следва да се подчертае, че броят на третите физически или юридически лица, които потенциално биха били засегнати от законопроекта, е толкова широк, че трудно може да бъде определен. За сравнение, съгласно доклада на Комисията за 2009 г. от общо 383 случая на допуснати от съда обезпечителни мерки 130 са наложени спрямо проверяваното лице и 253 от тях – срещу трети (физически или юридически) лица. Или при 400 000 лица, по отношение на които Комисията може да започне проверка, други 780 000 лица могат да бъдат засегнати, в това число търговски дружества, организации с нестопанска цел и граждани. Очевидно този мултиплициращ ефект на презумпцията, че всеки, който има имущество над 30 000 евро, е закононарушител, е категорично неприемлив.

8. Предвиденият в законопроекта 20-годишен срок за погасяване правата на държавата е недопустимо дълъг. По отношение на третите лица той по никакъв начин не бива да надвишава давностните срокове, предвидени в Закона за собствеността, защото в противен случай допълнително би била взривена сигурността на гражданския оборот.

9. Налице е неяснота по отношение на периода, за който ще се проверява дали дадено лице е придобило имущество, подлежащо на конфискация. Тази неяснота е

още по-обезпокоителна, защото законопроекът не предвижда задоволителен контрол върху решенията на Комисията, нито други гаранции срещу прилагането на чисто субективни методи за вземане на решение.

Към настоящия момент не е изрично предвидено обратното действие на закона, поради което трябва изрично да се разсее всяко стресиращо съмнение в обществото и да се каже ясно, че законът ще се прилага само по отношение на имущества, придобити след влизането му в сила.

Абсурдността на противното, особено предвид законните задължения за съхраняване на документи в рамките на 5 години, не се нуждае от по-задълбочен коментар.

10. Не е осигурена в цялост, а и няма как това да стане, възможността засегнатите лица да получат обезвреда в случаите на неоснователни производства за установяване и отнемане на имущество по законопроекта. Препращането към Закона за отговорността на държавата и общините за вреди е недостатъчно.

11. Налице са редица проблеми, свързани с формирането и функционирането на Комисията.

Пренебрегнати са препоръките на Венецианската комисия във връзка с начина на избиране на членовете на Комисията, като предлаганият начин на назначаване и прекратяване на мандата на членовете и начинът на вземане на решенията (с обикновено мнозинство) заедно с липсата на механизъм за контрол върху работата на Комисията, гарантиращ законосъобразно изпълнение на нейните функции, създава основателни притеснения в бизнеса и гражданството, че Комисията може да бъде политически формирана и движена, обслужвайки конюнктурни интереси.

Основанията, на които Комисията може да образува производство за установяване на имущество, придобито от престъпна или друга незаконна дейност, са широко формулирани по начин, който на практика дава възможност Комисията да започне производство във всички случаи, когато намери това за необходимо.

Отделно стои въпросът за възможността Комисията да реагира на всички подадени до нея сигнали. От началото на 2006 г. до края на 2009 г. Комисията е образувала 490 производства, които съставляват 1,6% от получените от Комисията уведомления, и то само от органите на досъдебното производство. Ниският процент образувани производства спрямо получените уведомления се обяснява с факта, че при разглеждането на получените уведомления (което по данни на Комисията отнема около 4/5 от капацитета ѝ) се установява, че в мнозинството случаи не са налице основания за образуване на производство. Какво би се случило, ако гражданите и другите организации започнат да подават сигнали, това трудно може да бъде осмислено.

Запазена е възможността Комисията да действа по анонимен сигнал, което беше остро критикувано, а добавката в края на текста, която гласи: „Производството не

може да се образува по анонимен сигнал, освен когато се съберат други сведения, които го потвърждават“, по никакъв начин не преодолява проблема.

Шестнайсетмесечна проверка на „заподозряното“ лице или на неговите наследници и заветници със съдействието на възможните служби, достъп до всички банкови, търговски и други тайни са само част от арсенала, който би бил предоставен на членовете на тази Комисия.

Поради тези и много други съображения Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България счита, че законопроекът в този му вид съществено би задълбочил проблемите, породени от действието на настоящия закон. Той не би довел до повишаване на ефективността на борбата със значимите закононарушения, което всички искаме. Като опасни резултати от приемането му със съжаление виждаме значителни държавни разходи, възможности за злоупотреби с власт и създаване на стрес и несигурност в гражданския оборот и бизнес средата. Затова КРИБ предлага на правителството и парламента компетентно съдействие и целия професионален капацитет на бизнеса за отстраняването на несъвършенствата в сега съществуващата правна уредба. Защото без съмнение най-добрата и продуктивна среда за работа и живот е там, където тържествува законът.

Благодаря за вниманието.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Благодаря и аз на господин Боянов.

Искам да дам думата на адвокат Георги Атанасов, който ще говори от името на Висшия адвокатски съвет.

ГЕОРГИ АТАНАСОВ:

Уважаема госпожо заместник-министър,

Ваши Превъзходителства,

уважаеми колеги,

уважаеми представители на пресата,

Един от най-съществените проблеми в съдържанието на законопроекта за отнемане в полза на държавата на имущество, придобито от престъпна или друга незаконна дейност, в начина на неговото представяне и обсъждане, е третирането му като самостоятелен завършен акт. Всъщност този подход го извежда от комплекса на други приложими правни норми и оставя скрити за наблюдателите и коментаторите неговите съществени недостатъци. Разглеждан в съотношението му с ГПК и АПК, той разкрива една драстична неравнопоставеност между страните, недопустима в условията на правова държава със състезателен процес. Тя се изразява най-общо в следното.

1. Икономическа неравнопоставеност – всички искове на Комисията срещу проверяваните лица (разбирай обвиняемите и правонарушителите, съответно лицата, които, макар да не са обвиняеми или правонарушители, се третират еднакво с тях –

наследниците, съпрузите и бившите съпрузи, конкубините и т.н.) и срещу третите лица – приобретатели по търговски сделки и други подробно изброени в чл. 92, ал. 1 на проектозакона, са безплатни. За тяхното предявяване, независимо от размера им, Комисията не дължи държавни такси, което е и едно от основанията Комисията по действащия закон съвършено необосновано да претендира смазващи числа (никога под стотици хиляди).

Другата страна в процеса – проверяваното лице (ответник), е задължено да внесе държавна такса за всеки иск, който упражнява, като идентично с предоставените на Комисията процесуални средства. Без значение какъв е искът – насрещен, обратен, инцидентен установителен иск, за да може да има достъп до същия съд в същото дело, ответникът трябва да заплати държавна такса в размер на 4% върху цената му. В същото време това е административно и икономически затруднено за ответниците, защото техните сметки са запорирани и само от волята на съда зависи дали ще допусне да бъдат освободени парични средства за държавна такса.

Задължение за внасяне на държавна такса за всеки иск имат и третите лица, извън кръга на тези, които могат да бъдат конституирани като ответници. За да докажат и запазят правата си върху имот, който са закупили при спазване на всички законови изисквания, включително не от проверяваните лица, а от свободно опериращи на пазара предприемачи, те трябва да внесат същата такса, и то в размер, определен съобразно оценката, която Комисията (неизвестно по какви критерии) е определила като настояща стойност на имота.

Например нищо неподозиращите мениджъри на „Щрабаг“ или на „ДЕЛ“ придобиват имот като офисна площ от уважаван и стабилно поставен на пазара предприемач. Внезапно пет години по-късно Комисията установява, че предприемачът е придобил имота от чичото на банков чиновник, срещу когото току-що е образувано наказателно производство. Тя възбранява имота и започва процедура по отнемането му от банковия чиновник. За да докажат правата си срещу Комисията и банковия чиновник или неговия чичо, „Щрабаг“ или „ДЕЛ“ ще бъдат принудени да предявят два иска (срещу Комисията и срещу чичото по реда на правната фигура на главно встъпване), т.е. ще заплатят два пъти по 4% (или общо 8%) държавна такса в същото производство. Ако пък искат да се защитават и срещу предприемача, от когото са закупили имота – което е задължително, за да си запазят интересите, – ще трябва да предявят още един иск – за пълната стойност на сделката, и отново да заплатят 4%. Към всеки от тези иски ще следва да се добави по 2% адвокатско възнаграждение, общо минимум 6% върху имуществения интерес. Такъв е минималният размер за адвокатско възнаграждение, допустим на територията на България. Услугите на адвокат са почти задължителни, тъй като българският граждански процес в момента е такъв, че е практически недостъпен и за много хора със завършено юридическо образование. Това означава, че още в хода на подготовката на своята защита третите лица

ще бъдат длъжни – без да са нарушили закона или да имат идея, че с действията си могат да нарушат някакъв закон, да заплатят сумата от около 20% от цената на имота, за да бъдат допуснати въобще в производството. За „ДЕЛ“ и „Щрабаг“ решението е ясно, но какво ще правят третите лица, които са обикновени граждани, получават средна работна заплата и никога не са виждали в сметката си повече от три работни заплати? За тях никой не мисли, а когато мисли, ги третира като странични жертви (коллатерални вреди) в борбата с престъпността.

2. Неравнопоставеност чрез драстично ограничаване на процесуалните задължения на Комисията и на процесуалните възможности за защита на ответниците и третите лица, което се изразява в следното.

а) Задължение да се оборват презумпции, които са практически необорими – например как може да се обори презумпцията за знание на престъпния характер на имуществото, при условие че няма обективна възможност за доказване на отрицателния факт на незнание. Мислима е само хипотезата на невъзможност за съзнаване на фактите поради малолетие или липса на вменияемост.

б) Въвеждане на задължение за ответниците, които не са престъпници, както и за всички трети лица да доказват законен произход на чуждо имущество. Нужното доказателство се отнася не до своите пари, дори не до тези на своя праводател – законно действащ предприемач, придобил имота чрез редовна правна сделка и ползвайки банков кредит за заплащането му, а до средствата на лицето, което вероятно ще бъде съдено, или на лицето, което е извършило административно нарушение, което Комисията е определила като титуляр на престъпно имущество.

в) Ограничаване на процесуалните възможности за доказване поради съществуващи по закон (ГПК) процесуални забрани за гласни доказателства. Българският закон се отнася с много резерви към свидетелските показания, поради което за всяко имущество със значителна стойност изключва възможността да бъде доказвано чрез такива показания. Проблемът е, че когато лицата са придобивали имота, те не са знаели, че ще трябва да съставят специални документи за доказване на източника на доходите и плащането на цената. Институциите – банки, данъчни служби, митнически служби и пр., също не съхраняват такава информация за срок, по-дълъг от 5 години назад. Проверката на Комисията обаче обхваща 20 години назад, а не период от 5 години, а наличието на повече средства през 2000 г. не може да служи като „оправдание“, че през 1999 г. не си имал достатъчно доходи, за да придобиеш установеното имущество.

г) Ограничаване на правото на защита на собствените права с погасителен срок от 3 месеца, но не от съобщението за такова производство, връчено на третото лице със самостоятелни права, а от датата на публикуване на съобщение в „Държавен вестник“.

д) Забрана за третите лица да предявяват отделни искиве във от производството за отнемане, пред независим съд, който не е ограничен от условията на този закон;

е) Неустановеност на конкретния обект на отнемане – отнема се не конкретно имущество – например къща в гр. Банско, а имуществена разлика. Подлежи на отнемане не само конкретно доказаното незаконно имущество, но – ако то липсва или е отчуждено – неговата равностойност в пари. А ако има друго имущество, по искане на Комисията или по свободно формирана воля на съда може да се посегне и на него. Нещо повече, ако доказаното като придобито с незаконни средства имущество е обременено с тежести – примерно с ипотека в полза на банката кредитор, Комисията разполага с две възможности: да предяви безплатно иск за недействителност на ипотеката или да поиска от съда той да „отнеме друго имущество“, което не е обременено от същия собственик. По този начин всички ответници и трети лица са поставени под заплахата да бъдат осъдени и да се превърнат във вечни длъжници на държавата с парични суми или да им бъдат отнети напълно законно придобити имоти, въпреки че не са престъпници или нарушители на административни правила.

3. Декоративна роля на съда, комуто са отнети правните възможности за формиране на свободна воля, а оттам и възможността да осигури на страните равнопоставеност.

Ролята е абсолютно декоративна в производството по обезпечаване на бъдещия иск – съдът няма право да преценява дали са налице предпоставки за налагане на заповед или възбрана върху имуществото. Когато Комисията му е поискала да наложи заповед или възбрана върху имущество, той е длъжен да го стори. Единственото, което съдът проверява, е доколко са изпълнени формалните условия за образуване на производството. Примерно дали има писмо от прокуратурата за образуване на наказателно производство и съответно доколко имуществото принадлежи на длъжника.

В много голяма степен ролята е декоративна при разглеждане на делото в действителния исков процес, защото съдът е обвързан от необоримата презумпция, че всеки доход, за който няма установен законен произход (разбирано от Комисията само като доказан с оригинални официални документи и надлежно обложен с данък доход), е доход с престъпен произход. Това се отнася до годишните пръстени, приходите от земеделска продукция (които не само не са облагаеми, а до 2009 г. не са подлежали и на деклариране), както и всеки доход, който е получен в брой (при повече от 50% разпространеност на разплащанията именно по този начин между населението).

Невярно е твърдението, че съдът е свободен да не прилага установените в закона презумпции. Това е напълно невъзможно за презумпцията за престъпен произход на имуществото, за което няма доказателства за законен източник (без съдържанието на тази дума да се дефинира). Нищожко е възможността да не се приложат доказателствените презумпции по чл. 78, ал. 2 от проекта.

4. Напълно несъстоятелни са твърденията за възможност за защита от незаконни действия на администрацията в хода на производство по отнемане. Причината е, че всички пряко увреждащи актове – запор, възбрана, отказ да се отпуснат пари за лекарства, ограничаване на размера на отпуснатите пари за адвокатско възнаграждение, отказ да се отпуснат пари за провеждане на производство срещу трето лице за доказване на законност на приходите и т.н., са все актове, които се извършват от граждански съд. Комисията е тази, която ги иска и чиито искания съдът не може да отклони, но актовете са съдебни. В същото време гражданските съдилища не носят отговорност за вредите, причинени на граждани и организации по реда на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. По този начин Комисията няма да е причинила никакви вреди, а причинените от граждански съдилища вреди не подлежат на репарирание.

Аз завърших.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Благодаря на адвокат Георги Атанасов.

Сега като икономист мога само да коментирам, че отдавна бях забравил колко се депримирам, като слушам дълго време адвокати. Но и смисълът на тази дискусия е все пак да се очертаят становищата и да се намери това, което ще работи най-добре и ще е полезно за всички участници и в същото време ще върши основната работа, а именно – борбата срещу незаконното придобиване на имущество и престъпността в нашата държава.

В началото забравих да кажа, че съорганизатори с Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България са също така Висшият адвокатски съвет и нашите колеги от БТПП.

Разрешете ми сега да дам думата на господин Цветан Симеонов, председател на Българската търговско-промишлена палата.

ЦВЕТАН СИМЕОНОВ: Благодаря, господин Донеv.

Ваши Превъзходителства,
госпожо заместник-министър,
уважаеми колеги,

Изключително съм благодарен на двамата колеги, които говориха преди мен, защото изчерпателните им аргументи не поставят на никакво съмнение намерението ни да направим един по-добър и работещ закон, с каквато перспектива проектът, който ни е представен, не може да се похвали.

Изключително професионалното и задълбочено представяне на недостатъците е много полезно. Българската търговско-промишлена палата имаше възможност подробно да разработи аргументи по недостатъците на този закон. Затова аз няма да влизам в детайли, но ще се опитам да добавя още някои изводи към това, което се каза.

Първото послание, което искам да се чуе, е, че за пореден път имаме закон, за който няма оценка на въздействието.

Изключително полезно е това, което чух от колегата Боянов, защото то потвърждава оценката на разходите, сравнени с резултатите от работата. За пореден път се доказва, че администрацията в България не защитава разходите, които се правят за нея. Това се констатира от всички, защото виждаме какви средства се харчат и какви са резултатите от един закон, който сега трябва да се замени с един още по-недобре работещ.

Първо, личи и в досегашната практика, и в проекта, който ни е даден, че самата Комисия работи някак си за себе си, откъснато от другите правоохранителни и правозащитни органи. Това е недостатък, на който по никакъв начин не се дава отговор с представения ни законопроект.

Второ, процедурите, които бяха задълбочено изследвани от говорилите преди мен колеги, очевидно показват, че е елементарно и за най-неорганизираната група лесно да блокира работата на Комисията с подаване на безбройни анонимни сигнали, което означава, че тя няма да изпълни своите функции, обратното – ще създаде комфорт на истинските отчуждители на обществени средства.

Един друг елемент, който буди у нас загриженост, е това, че всичките тези действия се извършват за продължителен период от време, в резултат на което оценките на нанесените щети може да бъдат космически за българските мащаби и даже е предвидено в закона, в чл. 115, отговорност на държавата, ако се нанесат вреди. Същевременно със специален текст в закона (чл. 15) се изключва отговорността на администраторите в Комисията за техните действия. Тоест те си действат, изпълняват нечи указания, причиняват огромни вреди на държавата, а за тях няма никакво вземездие. Това създава предпоставки и за корупция; това създава предпоставки и за използването на дейността на Комисията за други цели, а не за целите на връщане в патримониума на обществото на имущество, което по някакъв начин е било отчуждено от него.

20-годишната давност също буди учудване. Това са мащаби, които са абсолютно несъвместими с динамиката на днешната икономика.

Всички колеги го казаха, но не мога да пропусна и аз да се спра на термина „съмнения“. Това е толкова неопределено понятие, толкова трудно за дефиниране, че е извън всякаква критика и е неприемливо да стои в какъвто и да е закон.

Накрая – ние ще изпратим отново това, което сме изготвили, в писмен вид, за да не затормозявам днес обсъжданията, но искам да кажа още три неща.

Първо, всъщност ролята на държавата е да осигурява, всички го знаем от първи курс, необезпокояваното владение, ползване, разпореждане с определени имущества, а този закон в никакъв случай не действа в тази посока.

Второ, всичко, което беше изнесено дотук, ще използвам един термин от лова, създава чудесни предпоставки за т.нар. подбодрен отстрел в обществото, т.е. да изпълнява политически или други цели – даже целите на престъпниците.

И накрая, но на първо място, ми се ще да отбележа отношението, което се показва – дано не е нарочно, от Министерството на правосъдието, защото ние като съорганизатори, а и организаторите предвидихме това обсъждане да започне с основно изказване на Министерството на правосъдието. Да кажем, че министърът е зает. Огромният брой от тези аргументи – не в такива детайли, разбира се, но вече доста време, повече от месец са на разположение. Ние искахме да чуем тук отговор на тези въпроси. Ние не го чухме. Вместо това, цитирам, на нас ни беше заявено в съвсем краткото въведение, че „работата по законопроекта е вече приключена, имате думата за обсъждане“. Тоест изпейте си песента, ние продължаваме да си настояваме на нашето.

Затова моето последно послание към Министерството на правосъдието и към правителството, към авторите на законопроекта е много внимателно да бъдат проучени съображенията, да бъде уважен трудът на колегите, които така задълбочено са разработили тематиката, и това да бъде съответно транспонирано в разпоредбите на закона.

Благодаря.

ЖАНЕТА ПЕТРОВА: Господин Симеонов, моето изложение съвсем не е приключило. Тъй като съм гост на това събиране и съм поканена да коментирам обществено известния проект на Министерството на правосъдието, мисля, че е редно да изслушам всички възражения срещу него и всички гледни точки. Не се съмнявайте, че Министерството на правосъдието има становище и ще го изрази публично пред този висок форум.

Бих искала да чуя всички притеснения и съмнения относно приемането на този закон, който още е проект в Министерството на правосъдието и може да бъде легитимиран едва след като се извървят всички фази на законодателния процес. Така че аз съм на разположение на всички тук присъстващи, като, разбира се, си запазвам правото, след като изслушам всички критики срещу закона, да дам своя отговор.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Благодаря на заместник-министър Петрова.

Също така, господин Симеонов, имахме уверенията от министър Попова на една предварителна среща, че ще дойде, но никой от нас не знаеше, че ще имаме формален, който трябва да приемем. Благодаря на госпожа Петрова, че е готова да остане с нас и за дискусиата.

Сега разрешете ми да дам думата на адвокат Валентин Брайков.

ВАЛЕНТИН БРАЙКОВ: Уважаеми присъстващи,

Ако 10-годишната ми дъщеря се качва на самолет и органите на сигурността открият в ръчния ѝ багаж кухненски нож, този нож моментално се отнема и не го допускат на борда – без значение, че детето дори не може да си служи с него и че той е всъщност кухненско пособие, а не престъпно оръжие. Критерият за сигурност не е необявеното предназначение на ножа или безспорната невинност на детето, а съображението за какво този предмет може да послужи в престъпни ръце. Самата представа за възможна злоупотреба с кухненския нож обезсилва всички останали възражения.

Законът в практиката е като самолет в полет. Той не може да бъде ремонтиран от летците, които го управляват. Повреден самолет може само аварийно да кацне или да катастрофира и отговорността за това е на допусналите го в полет.

Това, което ни събира днес, е общата искрена тревога за ужасния дефицит на правосъдие и справедливост в България през последните 20 години, внушаващ у обикновения българин отвращение към т.нар. див капитализъм и носталгия към комунизма. Ние буквално се спъваме в зле заровени „трупове“ на банкрутирало правосъдие.

Това, което днес ни разделя, е фронтът на тази тревога. Този фронт не е между рицарите на народната справедливост и адвокатите на дявола, а между амбициозни създатели на твърдяно лекарство и онези, които искат разумното предварително изследване на неговата доза и странични ефекти. За да сме сигурни, че то е лекарство, а не отрова.

Търсенето на справедливост е общуване с миналото. Човечеството познава два начина на такова общуване – или чрез крайно възмездие, или чрез изначална прошка. Времето превръща неосъщественото възмездие в неизбежна прошка, за да избегне по-голямото зло: сбърканото възмездие, което си е ново престъпление. Никой не е по-голям от този хилядолетен закон за прошката и забравата като последица за пропуснатото възмездие. Оттам идва давността и новото начало.

Проектозаконът за конфискация на незаконни доходи („законът“) е именно такъв опит за реванш на пропуснатото възмездие от банкрутирало правосъдие. Той търси да заобиколи този 20-годишен банкрут чрез нов начин на възмездие с обратна сила – конфискация на имущество.

Цялата философска ос на закона е опряна на една фикция (а не презумпция!) в чл. 75, ал. 2 – счита се за престъпен доходът през последните 20 години, чийто законен произход не можеш да докажеш. Измисля се непоклатима причинно-следствена връзка между неспособността на индивида да докаже нещо на властта и твърдия извод, че тази неспособност означава престъпно имущество. На гражданина се възлага едно ретроактивно задължение за доказателствена готовност на доходите му за последните 20 години, без той да е имал каквато и да било представа, че през 2011 г. ще го обременят с такова задължение. Изневиделица ти казват, че трябва да си имал

прецизно лично 20-годишно счетоводство за обстоятелства, за които държавата няма и 5-годишно. Кой тогава ми е казал да ги пазя и събирам и откъде да ги взема днес? Обратната сила на това задължение няма нищо общо с правната цивилизация.

Член 75, ал. 2 от проекта изненадващо копира принципа на чл. 34 от глава III на Закона за собствеността на гражданите на Тодор Живков от 1973 г. Искам някой да ми отговори ясно и просто – как така висшата пазарна демокрация на XXI век опря до един закон на развития социализъм? Аз лично съм очевидец как 20-годишното приложение на този комунистически закон в съдебните зали доведе само до разправа с политически неудобни, запазвайки комунистическата олигархия до днес.

Вторият стълб на закона е, че той не се интересува от самата престъпна дейност, чийто доход конфискува. Законът не изисква конкретизиране или дори посочване на престъпното деяние, заради което отнемат имущество. Все едно е дали си шпионин, крадец, изнудвач, данъчен измамник, фалшификатор, убиец, подпалвач или насилник. Ти си просто и въобще престъпник, без значение какъв точно. Както някога евреите. Тази конструкция е също безпрецедентна.

Третата опора на проекта е декларацията в чл. 2, ал. 2, че незаконното имущество „представлява неоснователно обогатяване за сметка на обществото, поради което то трябва да се върне на държавата“. Ами това си е чисто и просто национализация на обезщетения за неоснователно обогатяване, които обезщетения принадлежат на конкретните жертви. Най-простата илюстрация на абсурда е хипотеза, при която след конфискация по този закон престъплението е разкрито. Може ли престъпникът да възрази – аз вече върнах откраднатото чрез това престъпление на държавата по Закона за конфискациите, значи не го дължа на конкретната жертва. А не можете да ме съдите и наказателно, защото присвоеното от мен е вече присвоено от държавата. Кой ви дава право за такава своеобразна „амнистия“?

България има над 1 милион емигранти, които годишно изпращат на роднините си в страната около 1 милиард евро, за да оцелеят. Голямата част от този милиард пристига на ръка, без банкови преводи, особено в рамките на Европейския съюз, където допустимата гранична сума в брой е 10 000 евро. За 20 години общата донесена сума е не по-малко от 10 милиарда евро. Тя цялата представлява незаконен престъпен доход за местните си получатели, защото за нея не съществуват документи и няма как да докажат законния ѝ произход. А тези получатели са десетки, ако не и стотици хиляди и всички те са потенциални мишени на този закон.

Питам авторите на проекта – нали това са ваши избиратели? Защо се самоубивате политически?

Друг тумор в скелета на закона е съдбата на третите лица. Според чл. 77 сделките, извършени с незаконно имущество, са недействителни по отношение на държавата, даденото от тях подлежи на конфискация и се предполага, че тези трети лица са знаели за престъпността на произхода. Да оставим настрана тези халюцинации от

Павловия иск по чл. 135 от ЗЗД, защото тук защитеното задължение го създават с обратна сила. Вижте за какво става въпрос. През последните 20 години на строителен бум в България се изграждаха годишно най-малко от 30 000 до 50 000 нови жилища, къщи, вили, офиси, ваканционни имоти и т.н. Да не говорим за незастроените парцели. Огромното мнозинство се продаваха нотариално по данъчни оценки под реалните пазарни цени. Точно такава е в момента практиката в съседна Гърция. Всичко това са незаконно-престъпни доходи и за двете страни. Тоест около 1 милион продавачи и купувачи по тези сделки са перфектни ответници по закона и даденото и от двете страни следва да бъде конфискувано. Между тях са хиляди чужденци – купувачи на ваканционни имоти, главно от страни-членки на Европейския съюз. Тогава, когато прокуратурата и МВР пееха в хор с мафията „Забляляло ми агънце“, тези купувачи е трябвало да предполагат, че 10–15 години по-късно на техния продавач строител ще се вмени престъпна дейност!

Особено стряскащи са обезпеченията в началото на процеса, които парализират всички материални активи на ответника и неговото семейство. Обърнете внимание на следното чудо: според чл. 50, ал. 1, т. 7 след заповиране на всички ваши средства само съдът може да разреши заплащане на разноски, свързани с производството по този закон. Тоест съдът ще преценява и разрешава какъв адвокатски хонорар да платите и на колко адвокати! Това чували ли сте го? И това е държавният съд на държавата, която иска да ви прибере имуществото – този съд ще отпуска пари за вашата защита срещу неговия принципал.

В нормалните държави санкцията на гражданския процес е неговото крайно решение. В производството по този закон санкция – наказание и репресия, е самата процедура, дори след няколко години искът да бъде отхвърлен. Победата за ответника в такъв процес е безсмислена, защото тя не възстановява нанесените му от самото производство опустошителни вреди. Член 115 – за отговорността от незаконосъобразни действия, е една „византийска“ формулировка, защото самото увреждане е разрешено от закона, то е обявено за законосъобразно. А за да избегнат промяна на процесуалния закон, авторите на проекта натъпкват самия материален закон с доказателствени правила, за да няма спорно производство и състезателност пред съда. Тук самият избор на ответник е вече решение срещу него и той може само да скимти за милост. Така производството се превръща от исково в охранително и делата ще прераснат в имуществени екзекуции, поръчани от Комисията – орган на изпълнителната власт, и снабдени със съдебен печат. Въобще не виждам смисъл адвокати да придават легитимност на тези „процеси“ – екзекуции.

Страхът от безправие и безпомощността на потенциалните ответници по този закон ще създаде в обществото паника от корупционен тероризъм. Уплашеният гражданин е малодушен и политически неактивен. Съществува риск Комисията постепенно да се превърне в нов център на репресивна власт със собствена мрежа

доносници. Една нова имуществена ЧК – Чрезвычайная комиссия, водена от един нов Дзержински „с хладен ум, горещо сърце и чисти ръце“. Не може от гледна точка на Брюксел българската администрация да е корумпирана от горе до долу, а имуществената ЧК да работи в някакъв безпорочен вакуум. Забелязахте ли, че законът никъде не предвижда контрол върху селекцията (избора по кои сигнали да се работи и кои да се пренебрегват)? Публичният регистър по чл. 103 обхваща само вече образуваните производства и наложени обезпечения, но няма регистър и публичност на самите сигнали и особено на тяхната селекция – където е истинската сладка власт!

И една друга странност. Член 93 допуска съдът да не прилага законите презумпции, ако съществува сериозен риск от несправедливост. Без да коментирам този „смокинов лист“, искам да разбера за какви презумпции става въпрос. В проекта има само една презумпция – в чл. 78, ал. 2 – предполагащото знание за увреждане у роднини, и само една фикция – по чл. 75, ал. 2 – че недоказаната законност на имуществото го прави престъпно. Тоест възможното неприлагане на презумпцията чрез чл. 93 не засяга основната фикция по чл. 75 – самото острие на закона. Изглежда, чл. 93 е редактиран от случайни минавачи в правото.

Този закон никак не плаши олигархията. Най-много да провокира известно изтичане на активи в чужбина. При електронното банкиране разстоянията нямат значение. Аз съм абсолютно сигурен, че нито един български милиардер или мултимиллионер няма да бъде съден по този закон. Както и че никога Комисията няма да предяви иск срещу една парламентарна партия за направените от нея предизборни разходи през последните 20 години, далеч надхвърлящи декларираните ѝ доходи. Ама никога!

Да не забравяме, че парите на ограбилите България са в западни банки!

Знам, че проектът има своя шанс във вродената завист на българина срещу богатия и успелия и в изкушението да му навреди с анонимен донос. Комунизмът пусна дълбоки и трайни корени именно в България, тъкмо защото е идеология и религия на завистта. Ние обаче не бива да допускаме сигурността на успелия българин да стане, по думите на Йеринг, сигурността на неоткрития от ловеца дивеч. И нека помним мисълта на Бонапарт, че правото на частна собственост е териториалният суверенитет на индивида, а съвкупността от тези индивидуални суверенитети дава общия национален суверенитет. Не може заради дузина изтървани престъпници да се плаща с личната несигурност на цяла нация. Нека да плащат онези, които са ги изтървали. Заради няколко вълка да залагаш капани на всичко живо в гората или да представяш за китоловен кораб една обикновена браконьерска моторница за всякакъв риболов, за да мълчат всички като риби. Ако такъв закон е необходим на България, нека да действа занапред, за да знаят гражданите какво точно се изисква от тях и да го спазват в бъдеще, а за миналите престъпления да действат финансираните от данькоплатеца компетентни органи. Не е изтекла нито наказателна, нито данъчна давност.

И накрая, ако ми разрешите, един неудобен въпрос.

Пред коя международна комисия да се оплаче обикновеният българин срещу една държава, която ограби пенсионните фондове на предишните поколения, разпродаде на безценица десетки милиарди национални активи и национализира Здравната каса, включвайки я в общия държавен бюджет? Кой и къде ще образува производството за тези престъпни доходи на държавата?

Благодаря.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Благодаря на адвокат Брайков. Сега тези, които не сме юристи, разбрахме какво е адвокатска пледоария. Но тъй като дадохте един пример с лекарствата, където аз се чувствам на по-добра територия, ще ви кажа, че макар и трудно и много трудоемко, се доказва безвредността на добрите лекарства и те след това десетилетия служат на човечеството. Разбира се, малко краен бяхте. Дискусията се обезсмисля, ако няма добронамереност и ако Министерството на правосъдието имаше само и единствено тези пъклени замисли, за които споменахте.

Разрешете ми да дам думата на професор Дончо Хрусанов от Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

ДОНЧО ХРУСАНОВ: Благодаря за предоставената ми възможност да поднеса някои от становищата на теорията.

Няма да повтарям това, което колегите казаха преди мен. Ще се спра само на някои по-важни неща, за да не се губи време.

Според мен проектозаконът в този му вид действително е много слаб и аз даже се съмнявам, че в този му вид може да бъде поправен по някакъв начин. Защо считам така?

Нека първо да кажа няколко общи неща. Този закон за мен би трябвало да бъде придружен от много сериозна обосновка, от много сериозни аргументи. Така изисква и чл. 11 от Закона за нормативните актове – само сериозни и многобройни изменения могат да обосновават приемането на нов закон, вместо изготвянето на проект за закон за допълнение и изменение. Освен това същият този Закон за нормативните актове изисква задължителна финансова аргументация, мотивировка – даже е казано, че ако в доклада липсват тези неща, Народното събрание не трябва да го приема за обсъждане. Вярно е, че ние не сме Народното събрание – тук нямаше мотиви, аргументация и обосновка, но те биха ни помогнали да разберем намеренията и желанието на вносителите на този законопроект.

На първо място, според мен има противоречие между предлагания законопроект и Закона за нормативните актове във връзка с правно-техническите изисквания.

На второ място, на много места в закона аз виждам противоречие и с Конституцията. Някои от тези моменти бяха вече споменати, например закрилата на

Конституцията – там е казано, че частната собственост е неприкосновена. Такава закрила не се осъществява с проектозакона.

Отговорността на държавата – стана дума и за това вече, не съществува. Тя не съществува заради освобождаването на служителите в Комисията от отговорност, но и поради превръщането към Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

Според мен е нарушен, и малко по-нататък ще спомена по-подробно, чл. 56 от Конституцията, който казва, че гражданите имат право на адвокат пред административните органи. Не видях такъв текст, не видях такава възможност. Нещо по-лошо виждам. Когато чета как започва производството за установяване на престъпно имущество или на имущество, придобито от незаконна дейност, никъде не видях, че този, срещу когото ще се иска обезпечението, трябва да бъде уведомен. Той научава според чл. 48, ал. 4, когато трябва да му се връчи определението на съда, което той може да обжалва. Дотогава знае ли, или не знае? За мен той не знае абсолютно нищо. Това е още едно отстъпление от принципа, който е въведен в Административнопроцесуалния кодекс. Първото задължение на всеки орган, който ще взема някакво решение или ще подготвя някакъв акт, е да определи заинтересуваните страни и да ги покани да участват в производството.

И в теорията, и в практиката е абсолютно основание за обявяване на акта за нищожен тогава, когато неговият адресат е разбрал за акта чак при връчването му. Това е сериозно нарушаване на производството по издаване на този акт. Тук не виждам никаква предвидена възможност за защита, а пък вече за пред съда колегите говориха, тя също така не е толкова сериозна.

Вече стана дума и за многото различни критерии, които са въведени. Един текст казва „има съмнения“, друг текст казва „има достатъчно данни“, трети текст казва „има данни“, четвърти текст казва „необходимата информация“. Защо няма един общ критерий, който да каже кога можеш да започнеш производство по установяване? Кой ще прецени кога? По различните текстове съществуват различни критерии – това е много опасно. Тук виждаме и противоречие с Административнопроцесуалния кодекс, освен забраната на АПК производство да се образува по анонимни сигнали (вече стана дума и за това).

Законът като че ли се опитва да нарежда на Народното събрание какво да прави. Ако сте обърнали внимание на чл. 11, ал. 1, законът създава постоянна комисия в Народното събрание. Това работа ли е на специален закон? Може ли той да нареди на Народното събрание да създаде каквато и да е постоянна комисия, след като Конституцията гарантира на Народното събрание свободна преценка – да определи вида и наименованието на постоянните комисии. Даже и дотам е стигнал законът.

Има и редица текстове в проекта, които противоречат на много и много други действащи в момента закони, които отричат постановени, прокламирани и осъществя-

вани години наред принципи в тези закони. Аз ги наричам обърнати презумпции. Тази презумпция за невиновност през последните 10–15 години няколко закона в България я направиха на нищо, те действително я обърнаха. Вече всеки е виновен до доказване на противното.

Равенството на страните. Елементарно поднесено, какво означава равенството на страните? Всеки да доказва твърденията си. А тук се вижда, че едната страна, ищецът, обикновено нищо не доказва. Неговите твърдения по негативен начин трябва да отрече другата страна в този спор.

Презумира се, че това имущество е или от извършено престъпление, или от извършено нарушение – за това вече стана дума. Едва ли обаче можем да кажем, че всяко извършено административно нарушение би довело до ангажирането на отговорността по този закон. Освен това, сега ми хрумна, когато слушах другите колеги, в Закона за административните нарушения и наказания е предвидено отнемане в полза на държавата. Сега добавяме ли нещо ново? И защо трябва да добавяме, ако това, което се предвижда по законопроекта, е отнемане в полза на държавата? Пише в закона, че това, което си придобил вследствие на извършеното административно нарушение, трябва да се отнеме в полза на държавата. Да го отнемат, защо трябва да стане по този сложен път – с комисия и т.н., и т.н.?

Нещо, което също ме смущава – непрекъснато говорим за някакви икономии, за съкращения в администрацията. А тук въвеждаме два нови органа, които, първо, не съм убеден, че трябва изобщо да съществуват. А второ, като прочетете внимателно с какво се занимава този междуведомствен съвет и с какво се занимават фондът и управителният съвет на фонда, няма да намерите някаква съществена разлика.

Освен всичко пише, че министър-председателят ще назначи председателя на комисията, а Народното събрание ще избере заместниците. Е, не е ли обратна логиката тук?

Благодаря.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Благодаря на проф. Хрусанов.

Получих съобщение от Негово Превъзходителство посланика на Великобритания, че поради важни служебни ангажименти ще трябва да ни напусне, затова ще помоля г-н Ганев да изчака със своето изказване.

Ваше Превъзходителство, дали имате желание за някакво изказване?

СТИЙВ УИЛЯМС: Благодаря.

Английският закон преследва имуществата, придобити от сериозни престъпления. Нашият опит показва, че престъпниците се страхуват да загубят по-голяма част от своите авоари като следствие от наказанието. Те се страхуват много повече от този тип наказание над тяхната собственост, отколкото от всяко друго. Британското зако-

нодателство действа в съгласие и съвместно със законодателството по правата на човека.

Искам да отбележа, че българското правителство и Министерството на правосъдието работят близко с Венецианската комисия, за да подготвят законите. Повишаването на прозрачността в законодателството прави по-трудно за престъпниците да „превъртят“ своите авоари. Накратко, за престъпниците става трудно да продължават дейността си в страната.

Благодаря ви много.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Благодаря на Негово Превъзходителство Стийв Уилямс. Сега има думата за последното изказване Петър Ганев от Института за пазарна икономика.

ПЕТЪР ГАНЕВ: Благодаря.

Уважаеми домакини,

Ваши Превъзходителства,

г-жо заместник-министър на правосъдието,

Аз ще се опитам да бъда наистина максимално кратък, тъй като повечето от нещата, които бяха казани, така или иначе се въртяха и в моята глава. Плюс това всички изказвания бяха в една посока и по-скоро като че ли е време да чуем някакви адекватни отговори на притесненията, които циркулират в медийното пространство отдавна.

Но все пак, съвсем накратко. Каквото и международно изследване – икономическо или правно изследване, да се вземе, е безспорен факт, че България е страна, в която съдът не работи достатъчно добре и в която правото на собственост не е достатъчно добре защитено. Това се показва; в тези области получаваме най-ниски резултати. Европейската комисия казва същото нещо.

Защо е важно това и от чисто икономическа гледна точка?

Защото страна, в която правото на собственост не е добре защитено, е много трудно да просперира. Всички западни примери, дори такива в Латинска Америка, ако щете, в Азия, дори и в Африка – страните, които все пак успяха да просперират в последните години, са все страни, в които в крайна сметка е бил уреден въпросът с правото на собственост и то е било защитено. Тоест в крайна сметка хората са имали възможност да се възползват от продуктите на своя труд.

Така че това е проблемът в България – как да направим така, че да защитим правото на собственост по-добре. Не мисля, че закон, който е насочен към отнемане на такава собственост, по някакъв начин подобрява тази цел. Той очевидно е насочен към престъпниците, тоест имаме някакъв безспорен сблъсък на частна собственост и на борба с престъпността. Въпросът е да се намери баланс и да се знае кое се поставя на първо място. Поне според мен на първо място поставяме частната собственост – за

да се заграби нещо, трябва някой да го притежава. Оттук произлиза всъщност, че въпросът е изцяло принципен. Не е въпрос на конкретна случка, а принципен, правен, философски въпрос.

Мотивите към законопроекта започват доста отчетливо с това, че в годините на прехода нещата не се случват както трябва, имало е много проблеми с приватизацията и ред активи са били заграбени – тоест много ясен фокус се поставя към конкретен период. Дори в началото очаквах, че в някакъв момент и конкретни имена ще се изброят, срещу които се пише законът. И много ясно се казва как това, което е било заграбено през този период, сега е време да бъде върнато на държавата или да бъде заграбено обратно от държавата. Този реваншизъм наистина го има, много ясно го пише в първия абзац на мотивите.

Това донякъде като че ли изхожда от грешното икономическо разбиране, че, видите ли, икономиката е една игра с нулев сбор. Тоест, ако нещо бъде заграбено, съответно някой се е облагодетелствал, а други хора са пострадали. И единственият начин да се върне справедливостта е тези, които са пострадали, да станат по-богати, като се вземе от тези, които са го откраднали. Възможността да се произведе нещо като че ли се изключва. Но в икономиката не е така. Примерите, които има и в Африка, и в Латинска Америка включват точно такива общества, в които се е случил даден преход от една система към друга, разбира се, някой се е облагодетелствал, други хора са били ошетенени, но в момента, в който им е дадено правото да имат тази собственост и в който е започнала да работи съдебната система, те са успели да станат по-богати общества. Тук фокусът е върху работенето на системите, а не върху връщането в миналото – дай да вземем от тези, които го заграбиха, да го заграбим ние обратно.

Кой попада под ударите на закона? Безспорно всеки български гражданин – аз мисля, че това вече беше казано. Не само че може да попадне, без да има обвинение срещу него. Но и да има обвинение, това е нещо много различно от това да те обявят за престъпник. Аз се радвам, че тук беше споделен пример с Великобритания – в този пример ние чухме три пъти думата *criminals*. А по този закон не е нужно да си *criminal*, тоест престъпник, за да се стигне до отнемане на твоето имущество. Много ясно се казва, че не се разследва човекът, а се разследва конкретното имущество. Той може да няма влязъл в сила съдебен акт, тоест да не е обявен за престъпник, да няма никакви доказателства за това, но това не пречи да му се отнеме имуществото.

Значи има голяма разлика между това, което обсъждаме, и това, което чухме. Думата *criminals* тук не е актуална. И наистина може би това е най-важният въпрос – да направим тази разлика. Безспорно е, от една страна – че хората трябва да имат право на собственост, а от друга страна – този, който е крал, този, който е престъпник, подлежи на наказание, в това число и на отнемане на имуществото. Докажете, че той е престъпник и му отнемете имуществото! Но няма как при човек, който не е

престъпник, да следва такова отнемане. В мотивите изрично се казва, че това всъщност не е наказание. Ами когато отнемеш имуществото на човека, на мен това ми изглежда наказание по отношение на този човек, въпреки че не съм правист.

Така че, ако ще наказвате някого, дайте да наказваме престъпниците. Докажете, че някой е престъпник! То дори в мотивите ясно е написано, че тъй като през тези години съдебната система не е успяла с всички свои инструменти да докаже тези неправди, затова въвеждаме нещо ново, с което нищо не доказваме, но просто наказваме тези, които са се облагодетелствали.

Така че безспорно тук и въпросът за справедливостта е много важен. Дори обикновени хора могат да попаднат под ударите на този закон, а чухме и колко е трудно да се защитят.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Благодаря на г-н Ганев най-вече за това, че се вмести в няколко минути. Нека да преминем сега към втората част, а именно към дискусиата. Г-н посланик Уорлик, също предвид на заетост, прояви желание да направи своето изказване малко по-рано.

Г-жа Петрова, заповядайте.

ЖАНЕТА ПЕТРОВА:

Внимателно изслушах всички съображения срещу закона. Изложението на хората, които говориха преди мен, потвърждава мнението ми, че по този закон се говори едностранчиво и се правят недопустими внушения. Добре е, когато говорим за един толкова сериозен закон, да спорим на полето на юридическите аргументи.

Аз, като ръководител на работната група, поемам отговорността за този проект, но не мога да поема отговорността за всички неудачи на българската съдебна система и на действието на институциите в предходен период. Като човек, който от съвсем кратко време се занимава с политика, искам да потвърдя, че ние имаме воля този закон да стане факт и аз лично ще работя за неговото приемане.

Досега в публичното пространство се критикува законът и индиректно се внушава на обществото, че това е закон срещу всички хора, включително и срещу тези, които честно печелят парите си. На полето на юридическата дискусия би следвало да има аргументи – ако отричаш едно положение, какво предлагаш в замяна. Такива аргументи, такива предложения аз не чух и до момента. Би следвало да върнем аргументите на полето, на което те следва да бъдат изразени. А полето е адресатът на този закон, който в никакъв случай не се прицелва в хората, които честно и почтено изкарват парите си. Този закон е една пропорционална реакция на случващото се в обществото. Държавата не може да остава повече безучастна към това, което се случва в обществото, и да не потърси законодателни средства за справяне с проблеми, които всички много добре познават.

В наказателния процес не се изследва икономическата основа на престъпността, а този закон се насочва именно срещу тази основа на престъпността. Не само България, аз съм убедена, че много европейски държави ще потърсят адекватни законодателни средства за борба с престъпността, която променя формите си. Престъпността е много по-мощна, много по-разнообразна като проявни форми, и всички държави, включително и България, следва да имат адекватна реакция на тези проблеми. Отдавна престъпността напусна територията на България. Престъпността вече е международна и не може с класически понятия на правото и със закони, които и сега присъстват в нашата система, да преборим проблемите, които стоят пред нас.

Така че този закон е пропорционална според нас реакция на престъпността – такава, каквато е в момента, и такава, каквато се очаква да стане след време. Този закон има за цел да лиши престъпността от печалбата, която тя генерира. Категорично отказвам да потвърдя, че този закон няма да има обратно действие. Напротив, ако ние не придадем обратно действие на закона и се откажем да търсим обяснение за необяснимото забогатяване на членове на българското общество, това означава да дадем едно икономическо предимство на всички тези хора, които в продължение на 20 години са трупали такова богатство. Вярвайте ми, че отсега нататък борбата срещу тях ще бъде неравнопоставена, ако държавата не потърси отговор откъде произтича това богатство. Държавата има право да търси отговор и да оспори собствеността на всеки един от членовете на обществото.

В основата на подобен тип законодателство лежи основният правен принцип, който всички говорещи преди мен забравят. Това е принципът, че никой не може да се обогатява от престъпление. Държавата създава закони и толерира само онези, които ги спазват. Не помня кой от говорещите преди мен спомена думите „регистрирани доходи“. Нека да не прикриваме срамежливо факта, че не става дума за нерегистрирани доходи, а става дума за доходи, които не са обявени и върху тях не е платен съответният данък. Няма държава, която да толерира незаконното поведение. Затова аз категорично възразявам срещу гледна точка, която внушава на българските граждани, че те трябва да забравят всички правонарушения, каквито са извършвани, и че на практика държавата има един праг, над който може да премине, а друг, който да остави без внимание.

Така че този закон съсредоточава вниманието си върху всички, които вършат престъпления, и всички онези, които извършват или са получили облага от административно нарушение. Когато боравим с конкретни примери, бих искала да бъда точна, защото като юрист съм научена точно на това. Един човек, който пресича неправилно пътното платно – използвам вече многократно тиражирания пример – не може да бъде обект на този закон, защото от преминаване на пътното платно не се генерира облага. А този закон е насочен срещу всички онези, които генерират обла-

га. Този закон е насочен срещу всички онези, които лично или посредством престъпната дейност на други лица получават тази облага.

Налага се да припомним международните ангажменти на България, които тя има за създаването на този тип законодателство. Такива са Конвенцията на ООН за борба срещу незаконния трафик на упойващи и психотропни вещества, Конвенцията на Съвета на Европа относно изпиране, издирване, изземване и конфискация на облагите от престъпления, Конвенцията на ООН относно транснационалната организирана престъпност, Конвенцията на ООН срещу корупцията от 2003 г. България трябва да спазва изисквания, които произтичат и от членството ѝ в Европейския съюз, и основни рамкови решения разглеждат именно проблема с прането на пари, идентифицирането, проследяването, изземването и конфискацията на средствата и приходите от престъпна дейност. Няма да изброявам всичките тези решения, които в последно време стават все повече и повече и съвсем конкретно и ясно казват на държавите, че те следва да намерят адекватен механизъм за борба с тези явления.

Бих искала да отделим време и да направим съпоставка със законодателството, което ние ползвахме – законодателство, което се основава на института на гражданската конфискация. Вие сами може да направите препратка към този тип законодателство и да сравните проекта, който ние представяме на вашето внимание и който непрекъснато бива обругаван и осъждан, въпреки че ние потърсихме най-високата възможна експертиза и получихме положително становище. Венецианската комисия е съставена от лица, които имат висока експертиза именно в областта на човешките права. И този орган потвърди, че в проекта, който не може да не бъде сериозен, защото той се изправя срещу организираната престъпност, в този проект има достатъчно гаранции за защита на тези, които ще попаднат под ударите на закона.

Какви са тези гаранции? Адвокатска защита. След като производството се развива в гражданския съд, кой граждански ищец – питам присъстващите тук колеги адвокати – информира предварително другата страна и ѝ предоставя цялата информация, която има срещу нея? Като адвокати вие добре знаете, че воденето на един граждански процес включва и конкретни тактически действия. Тук обаче някой, който възнамерява да предяви иск срещу вас, ви вика, предоставя ви цялата информация и ви дава правото да присъствате с адвокат. Ясно обозначено е развитието на производството. Следва обезпечително производство, което не е нищо извънредно. То е общото обезпечително производство, което е предоставено на всеки български гражданин в различни други условия. Следва съдебно производство пред граждански съд, тъй като говорим за собственост, а мястото да се оспори собствеността не е никъде другаде, а именно гражданският процес. А в гражданския процес същият този проверяван от Комисията има на разположение всички доказателствени средства, с които разполага и всеки един гражданин. Има и едно основно предимство. Тоест при всички тези утежняващи обстоятелства – според колегите, които говориха преди

мен – той има на разположение възможността съдът да игнорира всички тези предимства, които, както казвате, имала Комисията, и да прецени, че в случая не се налага отнемане на имуществото.

Тоест снемане на оръжието, за което вие говорите. От това по-голяма гаранция никой не би могъл да изисква. И няма закон, който да дава такава гаранция. Ние считаме, че тежестта на материята, с която борави този закон, сериозността на интервенцията изискват такива гаранции и мисля, че те съществуват в проекта.

Що се отнася до държавната такса, мисля, че колегата коментира действащия закон. Защото в нашия закон сме помислили и за това. Ние изрично сме казали, че както Комисията, така и всеки гражданин, който се явява пред гражданския съд, ще заплати държавна такса едва накрая, когато от изхода на производството бъде ясно дали съдът отсъжда в негова полза, или срещу него. Тоест икономическото препятствие за достъп до правосъдие не съществува в нашия проект.

Тъй като предмет на обсъждане е този проект, аз бих искала да коментираме този проект и последиците, които ще произтекат от него. В закона по настояване на експертите на Венецианската комисия изрично е посочено какво доказва Комисията. И в никакъв случай не може да се твърди, че Комисията, видите ли, разчитала само на някаква презумпция. Напротив, преди предявяването на иска Комисията извършва сериозен финансов анализ. Тук съм съгласна, че трябва да помислим за укрепване на капацитета на тази комисия и за снабдяването ѝ с експерти, които да могат да извършат едно адекватно финансово разследване.

Що се отнася до твърдението, че, видите ли, документите, които ще се представят от съда, не са налични, данъчната администрация потвърждава – и аз го предавам – наличието на данъчна документация от 1991 г. насам, въпреки че законът не задължава данъчната администрация да пази тези документи.

Освен това понятието за гражданска конфискация смъква и прага на доказване. Тоест, ако за Комисията доказването е в сферата на вероятностите, то това доказване е в сферата на вероятностите и за лицата, които са ответници по един такъв иск. Така че, ако някой не може да проведе пълно доказване – да се върнем на територията на българския граждански процес, това няма да е в негов ущърб. Достатъчно е да докажете, че всъщност има вероятност източниците, от които вие сте генерирали имуществото си, да са законни.

И тук искам да се обърне внимание на текста на проекта такъв, какъвто е. А в текста на проекта ясно се посочва кои са адресатите на този закон. На първо място, това са лицата, срещу които има повдигнати обвинения. Тези лица са обект на закона, защото се предполага, че съгласно листвания списък от престъпления, за които те са обвинени, това имущество, което те притежават и което могат да добият, може да е придобито от предходна престъпна дейност. Тоест, ако икономически съществува несъответствие между законните ви доходи, между това, което обявявате и доказвате,

вие имате пълната свобода да докажете с гласни доказателства, че баща ви е изпратил 10 000 долара с пощенски плик от чужбина. Няма никаква пречка баща ви да дойде и да представи тези доказателства, да депозира показанията си пред гражданския съд. Такива ограничения не са поставени и ако колегите считат, че защитата не е достатъчно засилена, ние сме готови да се предоставят и още по-големи гаранции и да го кажем категорично.

Така или иначе обаче първият тип лица, срещу които Комисията може да се насочи, те са изброени в закона – при образуване на наказателно производство тези лица ще бъдат и обект на проверка от Комисията. Пак казвам, защото се предполага, че и преди те са извършвали такава дейност. Теорията за гражданската конфискация е възникнала, защото прокуратурата не е в състояние да се справи изцяло с престъпността и с всичките ѝ форми, такава каквато е. В наказателния процес никой не пита откъде сте придобили парите си, никой не конфискува имуществото, което вие сте прехвърлили на други лица. На конфискация подлежи имуществото, което е лично и налично. Тоест много е лесно лице, което е потенциален клиент на правораздавателните органи, да изключи отнемане на имуществото, като го прехвърли на близък от негов кръг лица или, както виждаме напоследък, на съвсем непознати лица. Някой спомена, че имуществото вече се изнася в чужбина. Това е така. Имуществото отдавна е в юридически лица, в други търговци, които нямат никакво отношение към престъпната дейност на лицето, за която то е обвинено. В крайна сметка никой не осъжда това лице за имуществото, което има. То се осъжда за конкретно деяние. И ако от това деяние е произлязла някаква щета, разбира се, на разположение е редовният гражданскоправен ред за защита на лицата, които са увредени с престъплението.

Но какво става с имуществото на това лице? Кой пита законно ли е това имущество? Никой не пита. Няма законодателна основа за подобен въпрос. Ние искаме да създадем тази основа и да възродим правото на държавата да попита всеки един свой гражданин откъде има парите си. С обикновен отрицателен установителен иск всеки от занимаващите се с гражданско право може да избегне прилагането на презумпцията, тоест ако държавата оспори правото ви на собственост, доказателствената тежест моментално, по класическите правила на гражданското право, се прехвърля върху ответната страна.

Така че не е необходимо да говорите за извънредно законодателство. Това законодателство в никакъв случай не е извънредно, защото българският Граждански процесуален кодекс допуска престъпни обстоятелства да се изследват в гражданския процес, когато наказателният процес не е бил проведен по една или друга причина.

Както спомена проф. Хрусанов, българското административно право, принципните положения, които се интерпретират в Закона за административните нарушения и наказания, допуска отнемане на имущество. Той обаче се занимава с имуществото, което е резултат от нарушението на конкретното лице, което е обект на произ-

водството. Питам: какво се получава, ако друго лице извърши административно нарушение и позволи на вас да генерирате облага? Кой орган поставя на дневен ред въпроса защо лицата, които са се облагодетелствали от административна или от престъпна дейност, не носят отговорност? Кой орган, питам, какви са последиците за тези лица? Няма ги последиците за тези лица. Тоест някой извършва нарушението, един чиновник по морето ви дава възможност да построите нещо, което вие не може да построите. В течение на години вие печелите от това, което не може да е там, където е. Вие сте се облагодетелствали от административното нарушение на едно лице. И тук законът казва, че той ще преследва лицата, които са получили облага от такова нарушение, но само ако тази облага не може да бъде отнета по други закони.

Отново подчертавам, че считам за неудачен примера с всичките тези български граждани – 800 000 семейства, не знам колко бяха, които, видите ли, щели да станат обект на закона. Не, няма да станат, защото, ако те извършват данъчни нарушения, те ще станат обект на преследване по данъчните закони.

Така че две са основните групи лица. Едни лица, за които има повдигнато обвинение и за които се предполага, че и преди са извършвали подобна дейност, и две други групи лица, за които се предполага, че държат, казано най-широко и популярно, престъпно имущество.

Сега ще ви запозная съвсем накратко с института за гражданска конфискация така, както той е интерпретиран в законодателствата на държави с много по-развита демокрация от българската – английския закон за отнемане на имуществото. Прошавайте, забравих да спомена, че цитирам материали, които са ми предоставени от Институт „Отворено общество“ и Центъра за либерални стратегии. Тези материали носят своя автор и представляват изследване на законодателството, каквото съществува в другите държави. Цитирам Велислава Делчева – Институт „Отворено общество“: „Английският закон за отнемане на имущество, придобито от незаконсьобразна дейност, не изброява изрично престъпленията, според които такава е обект на гражданска конфискация. Законът определя само термина „незаконсьобразна дейност“ като дейност, която е извършена във Великобритания и е незаконна дейност съгласно наказателното законодателство“. Допълнения: „Законът има обратна сила и изрично посочва, че няма значение кой е извършил незаконсьобразната дейност, кой се е облагодетелствал от нея и дали дейността е извършена преди или след неговото приемане“. „За да започне процедура – казва английският закон, – стойността на имуществото трябва да е най-малко 10 000 лири“. Всеки един от вас може да пресметне дали България е надвишила този допустим законодателен праг, който съществува в другите законодателства. „Имуществото, придобито от престъпна дейност, подлежи на отнемане. За такова имущество се счита и това, което е прехвърлено на друго лице и може да бъде проследено“. Именно с такова проследяване се ангажира и българският проектозакон.

Следващият режим – „Особености на режима за отнемане на имущество, придобито от престъпна дейност в Германия“ – Звезда Денкова, Институт „Отворено общество“: „Гражданска конфискация – казва авторката – се прилага при следните основания: когато дадено лице не е възможно да бъде осъдено за определено престъпление, нарушение, поради правни или фактически причини, когато съдът се въздържа от налагане на наказание или прекрати производството“. Има се предвид наказателното производство. „Според чл. 73 от Наказателния кодекс на Германия – според авторката – резултатът от незаконосъобразна дейност или печалбата от нея подлежи на конфискация“. „В Германия правоохранителните органи имат правомощия да разследват и установяват имущество, придобито от незаконна дейност“.

Особености на режима за отнемане на имуществото, придобито от престъпна дейност в Ирландия: „Законодателството – казва авторът – не изброява изрично видовете престъпления или нарушения, при които се прилага процедурата за гражданска конфискация“.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Зам.-министър Петрова, нали може за секунда да Ви прекъсна и да дам възможност на тези наши гости, които имат нужда да ни напуснат, да направят изказване по едно-две изречения, ако имат желание?

ЖАНЕТА ПЕТРОВА: Разбира се, на драго сърце.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: След това, разбира се, ние оставаме и всеки, който има желание, може да продължи.

ЖАНЕТА ПЕТРОВА: Да, аз ще довърша изложението си, но смятам, че казах основното от него.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Посланик Уорлик.

ДЖЕЙМС УОРЛИК: Благодаря за поканата и за организирането на тази кръгла маса. Това е точно вид дебат в гражданското общество, в което е важно и необходимо такова законодателство. Трябва да се случват по-често такива форуми и аз поздравявам всеки участник в тази кръгла маса, че споделя своя опит.

Едно нещо, с което мисля, че всеки ще се съгласи, е, че България трябва да има най-строгите закони, които също така да защитават и правата на гражданите. Аз мисля, че всеки е съгласен с това. И мисля, че всеки ще се съгласи също и с това, че проблемът сега е, че законът или не е ефективен, или не се спазва достатъчно, или пък и двете. И аз подозирам, че става въпрос и за двете.

Надявам се, че тази дискусия и дискусията, която се провежда по законодателството, ще дадат като резултат един достатъчно силен закон. Това, което виждаме на улицата всеки ден, не е тайна. Излезте навън и погледнете колите, апартаментите, ях-

тите на някои хора. Българите имат нужда да се справят с този основен въпрос. От тях зависи какъв вид закони ще решат да има, а не зависи от американския посланик.

Мога да ви кажа, че в САЩ законите, които имаме, осигуряват граждански дела или процедури, за да се видят активите. Не се изискват наказателни дела. Това е съвместимо с практиката на съда в САЩ и с Европейската конвенция за борба с корупцията, съвместимо е и с практиката в повечето европейски страни. И ние се надяваме, че тези закони ще бъдат приложени и в България и че те ще осигурят достатъчна гражданска защита, за да не се спират авоарите на невинните хора.

Началото – аз мисля, че това беше и позицията на моя британски колега, не е в това един престъпник да бъде осъден от наказателния съд, преди да му се вземат имуществата. Действително началото трябва да бъде гражданският съд, който да задоволи и защити правата на гражданите, да защити личната собственост. Ние в САЩ, както и в много други страни, имаме и вярваме, че и в България трябва да има подобна процедура.

Ако поставите толкова високо начало, че да осъдите престъпник в наказателния съд, преди да му вземете или да изземете авоарите, ще завършите в същата ситуация, която имате сега на улицата – 25-годишни ще карат бентлита, за които не могат да дадат обяснение откъде са дошли парите.

И така, това беше много полезен дебат и се надявам този основен проблем да бъде достатъчно добре разрешен, за да защитава правата на гражданите.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Благодаря на посланик Уорлик.
Посланик Джудит Ланг, заповядайте.

ДЖУДИТ ЛАНГ (Унгария): Много съм щастлива, че бях поканена на тази кръгла маса, но аз не се чувствам компетентна да оценявам този нов законопроект. По мое усещане намерението на правителството е да вземе точните мерки в борбата с корупцията и организираната престъпност. Не е тайна, че българското правителство поема много сериозни задължения, а също и обвързаности в това отношение и аз мисля, че се вземат всякакви положителни мерки, които водят до този резултат в борбата с корупцията и с организираната престъпност.

Аз съм готова да участвам и в други срещи, защото е много полезно за мен да науча как успявате. Желая ви успех в дискусиата.

Благодаря.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Благодаря на посланик Ланг.
Ваше Превъзходителство посланик Хьопнер, заповядайте.

МАТИАС ХЬОПНЕР (Германия): Благодаря много, господин Донеv.

Аз също много се радвам, че участвам днес тук, и както моят американски колега каза току-що, това е много добра практика – в гражданското общество да се обсъждат много важните законопроекти.

Една точка, която не беше спомената днес и която трябва да споделя с моите колеги от САЩ, Великобритания и Унгария, и която в добавка подчертавам, е, че тази конфискация на имущество е ключово предложение на Венецианската комисия и механизъм за сътрудничество и проверка. И ако вие прочетете последния работен доклад, тогава ще разберете, че той е формиран от много основни елементи и може да сте сигурни, че в следващия работен доклад комисията ще разгледа отблизо напредъка, който ще постигнете в това отношение.

Конфискацията на имуществото, както съм подчертавал преди, а това е и становището на Венецианската комисия, е много мощно средство, за да се атакуват тези, които се облагодетелстват от незаконни дейности и, както моят британски колега посочи, опитът в много страни показва, че незаконните дейности наистина може да бъдат спрени или престъпниците може да бъдат демотивирани да извършват такива незаконни дейности при такива закони. Това има доста голям превантивен ефект, който тук, в България, изглежда много важен, защото всички знаем, че съществува спешна нужда от правни реформи, но такива процеси отнемат време и в този смисъл Законът за конфискация на имуществото може наистина да запълни празнината. Аз мисля, че това също са и очакванията от Брюксел.

Много често и днес също чуваме, че това е принцип на господството на закона, че биха се нарушили човешките права и т.н. В този контекст аз още веднъж искам да подчертая, че Венецианската комисия наистина много внимателно и детайлно е разгледала този законопроект и е стигнала до едно много положително заключение.

Изненадан съм да чуя днес, както и да прочета официалното становище на КРИБ, в което се твърди обратното – че Венецианската комисия има много отрицателно становище. Аз мога да потвърдя, че мнението на Венецианската комисия е задължително и за да ви представя само заключенията – № 43, казва, че Венецианската комисия се надява, че този законопроект много скоро ще бъде приет в България и положителната оценка не може да бъде по-ясна от това.

Освен това в официалната позиция на конфедерацията се твърди, че конкретни елементи от закона противоречат на това, което е поискала Венецианската комисия, но всъщност вярно е обратното. Ще ви дам само един пример. Казвате тук, че възможностите, които се запазват за Комисията да действа по анонимни сигнали, са били сериозно критикувани от Венецианската комисия. Нека прочета едно изречение от официалното становище на Венецианската комисия. По мнение на комисията общата забрана за анонимни сигнали (това е част от третия проектозакон) може да не е необходима, може да бъде достатъчно да се конкретизира, че такива сигнали не може да се използват като единствено основание за решението да се започне разследване. И това е, което и Министерството на правосъдието е включило в четвъртата версия на законопроекта. Така че изкривяването на фактите е налице.

Твърди се, че настоящият проектозакон е в противоречие с предложенията и с оценката на Венецианската комисия. Венецианската комисия е институция с много авторитет в Европа и всички нейни становища се възприемат много сериозно във всички европейски столици, както и в Брюксел.

Много често се споменава, включително и днес, че с подобно законодателство може да се злоупотребява с политически цели. Но най-напред, ако четем закона, чл. 48 казва, че налагането на мерки може да стане само когато съществуват убедителни документални данни. Това е изискване на съда. В крайна сметка съдът е този, който решава, и законът казва, че убедителните документални доказателства трябва да са убедителни за съда. Не виждам никакво нарушение на върховенството на закона в този случай. В същото време бих искал да подчертая, че ако такова законодателство става обект на злоупотреба с политически цели, това няма да остане незабелязано, защото има изключително голям натиск от европейските партньори в подобни казуси с оглед вземането на колективни политически мерки и такива мерки ще бъдат взети незабавно на европейско равнище в подобни случаи. Това засяга, разбира се, и българската общественост. Защото тя остава с впечатлението – поради многогодишен опит в това отношение, че не може да се има доверие на подобно законодателство.

Благодаря.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Първо трябва да дадем възможност на г-жа Петрова да довърши своето изказване.

Искам просто да кажа на посланик Хьопнер, че винаги една тема, която касае такива неща като свещеното право на собственост, човешките свободи, от една страна, и от друга страна – борбата с организираната престъпност, може да бъде усъвършенствана, прецизирана. Чухме доста крайни мнения, но смисълът на една такава дискусия не е да сме единодушни, а да видим какви са възможностите. Ако има нещо, което според обществото няма да работи или според бизнеса няма да работи, още в процеса на изготвяне на закона трябва да намерим сили да го коригираме, защото колективното мислене винаги е по-добро, отколкото индивидуалното.

Г-жо зам.-министър Петрова, заповядайте.

ЖАНЕТА ПЕТРОВА: Искам още веднъж да подчертая, че хората, които работят и градят икономиката на България, няма от какво да се притесняват. Отворени сме за всякакви предложения, що се отнася до гаранциите за защита на правата на лицата, които са обект на такова разследване, но от концепцията на този закон, който според нас последователно провежда концепцията за гражданската конфискация, ние няма да отстъпим. Тоест готови сме да променяме предложения проект на основата на предложения, които зачитат концепцията и правото на държавата да поиска обяснение на лицата, които необяснимо са забогатели.

Така или иначе проектът предстои да бъде още много обсъждан. Смятаме, че тази възможност ще е предоставена на всички, които се интересуват от движението на този проект. В Народното събрание има широка възможност да се чуят всякакви мнения. Нашето, все едно, до този момент не беше чуто. Ние смятахме, че трябва да избистрим концепцията си и да установим един вариант, който да предложим на Министерския съвет, и затова сега вземаме думата. Моля да простите моята емоция, но аз търпеливо работя и в продължение на една година не срещам никаква подкрепа. Обществото трябва да припознае този закон. Но за да го припознае, трябва да се обяснят ясно и точно нещата, а не да се манипулира общественото мнение, което в една или друга посока беше сторено.

За нас обаче са от голяма полза градивните критики. Ние се вслушахме в тях, готови сме и занапред, макар и при напреднала определеност на проекта, да чуем такива. Имахме и са дадени многобройни становища от всички тези органи и институции, които поканихме да вземат отношение по проекта, и тепърва започва работата. Същност тя в момента се провежда, така че ние може да зачетем и много други становища, които нашите партньори дават.

Благодаря ви за предоставената възможност. На разположение съм на всички, които искат да зададат конкретни въпроси.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Благодаря на г-жа Петрова. Сега първо г-н Илиев ще се изкаже, може би и г-жа Доковска, да следваме реда на постъпването на исканията. Само бих искал да ви уверя, че ние, членовете на Конфедерацията на работодателите и индустриалците в България, имаме своята декларирана непримиримост не само към организираната престъпност, корупцията, но и към сивия сектор в икономиката, който според нас ощетява обществото. И в наше лице винаги ще имате един добронамерен партньор за обсъждане на всякакви въпроси, които са в полза на обществото.

Г-н Илиев, заповядайте.

ГЕОРГИ ИЛИЕВ: Благодаря Ви.

Искам като представител на Комисията и като експерт, участвал в изготвянето на обсъждания проект, да подчертая, че аз и Комисията подкрепяме целите на закона и основните принципи, заложили в него, като уточняването на допълнителните детайли на законопроекта е извършено на експертно ниво и е съобразено с действащото законодателство и становището на Венецианската комисия.

Необходимостта от такъв закон според нас е належаща, още повече тя е обективизирана в докладите на Европейската комисия относно механизма на сътрудничество, където се иска от нас, от законодателната ни власт, да се предприемат мерки за отнемане на имущество без влязла в сила наказателна присъда и да има по-ранен етап на замразяване. Искам да спомена също, че при срещите ни с Венецианската комисия

нееднократно бе поставян въпросът дали е необходимо такова законодателство в България и тяхното единодушно мнение бе, че то е необходимо поради специфичната криминогенна обстановка в нашата страна.

Относно данните, които са за дейността на Комисията, тъй като аз съм представител на Комисията, и относно нейния административен капацитет, тъй като те са до доклада за 2009 г., до края на месец март тази година ще бъде предоставен доклад за дейността ѝ за 2010 г., където самите цифри и статистики са в доста по-добри измерения, но няма да запознавам аудиторията с тези параметри. Готов съм да отговарям заедно с г-жа Петрова на вашите въпроси.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Благодаря Ви, г-н Илиев.

Г-жо Доковска, заповядайте.

ДАНИЕЛА ДОКОВСКА: Благодаря Ви.

Аз ще бъда съвсем кратка. Висшият адвокатски съвет има негативно отношение към законопроекта и ние сме го изразили в подробно становище, което сме изпратили на Министерството на правосъдието с надеждата, че то ще бъде сериозно обсъдено. Аз няма да го повтарям.

Само няколко въпроса бих поставила пред заместник-министър Петрова и бих казала в добавка няколко изречения.

Първо, вижда се, всички сме съгласни, че неправилното пресичане на пътното платно не генерира облага. Защо тогава в законопроекта не е казано, че става дума за престъпления и административни нарушения, които са доходоносни, които генерират облага? В това отношение се вижда, че ние с министерството нямаме противоречия по същество. Защо това не бъде написано в законопроекта, за да се снемат основателното разбиране, че този закон се отнася за целия български народ?

Второ, бих искала да попитам ще се коригират ли онези недостатъци, които самата Венецианска комисия посочва и които не са коригирани в последния законопроект на министерството? Аз твърдя, че има такива, колегите ги посочиха, ние сме ги посочили и в нашето становище. Ще се коригират ли тези недостатъци?

Тук заместник-министър Петрова се позова на едно изследване на „Отворено общество“ и на Центъра за либерални стратегии. Ние сме запознати с това изследване. Ние също сме го имали предвид, когато изготвихме нашето становище, но Вие, колега Петрова, се спирате най-вече тук на предмета на закона, но не и на процедурата и на кръга от евентуално засегнати лица, а това всъщност е центърът на дискусията. Освен това възможностите на съда да решава свободно тук са силно ограничени – има фикции, презумпции, които съдят не може да преодолее. В този смисъл ние сме силно обезпокоени от неговата формална роля.

Тази комисия, която е орган на изпълнителната власт, според нас получава силно надмощие не само над другата страна в процеса, но и над съда. Тя има някак си решаваща роля, която в определени случаи надхвърля възможностите на съда.

Бих споделила също, че аз съм извънредно обезпокоена от това, което каза колежата Петрова, че трябва да се възроди правото на държавата да пита всеки гражданин откъде има своето имущество. Тази постановка още веднъж показва, че по този закон държавата пита, а гражданинът трябва да доказва, че не е нарушител или престъпник, а също и че не е знаел, че неговият праводател или праводателят на неговия праводател е нарушител или престъпник. Това ми се струва прекалено от гледна точка не само на принципите на правото, но и от гледна точка на морала, който трябва да бъде заложен във всеки един закон. Аз наистина си мислех, че в една правова и демократична държава никой не може да бъде задължен да доказва своята порядъчност и никой, който не е нарушил закона, не е длъжен да дава обяснение за своята собственост и за начина си на живот.

Като едно обобщение бих изразила нашето разбиране, че този закон всъщност дава възможност за национализация по целесъобразност. При високия процент евентуални засегнати от закона изпълнителната власт няма да може да преследва всички. Логично е да преследва тези, които не са ѝ съмишленици. А понеже властите се сменят, този закон в един момент може да се превърне в острие срещу неговите автори. Но това не е най-важното за българския народ. Мисля, че най-важното за българския народ е, че този закон прави всеки гражданин застрашен, а следователно послушен.

Благодаря ви.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Благодаря на адвокат Доковска.

Цветан Симеонов изяви желание за изказване. Заповядайте.

ЦВЕТАН СИМЕОНОВ: Благодаря.

Слушах внимателно отговора на Министерството на правосъдието. Наистина щеше да бъде по-добре, ако това изложение беше направено в началото. Но беше важно поне да се разбере, че дискусиата продължава, това пак е от полза. А не да се гледа едностранно и да се защитава с всички сили законопроект, по който възразяват очевидно огромен брой експерти от всякакви среди, не само адвокатите – и те са загрижени; не само бизнесмените, но и научните среди. Значи трябва да си направите някакъв извод, че нещата не са точни, вместо да заемате позицията „кръгова отбрана“ и на всяка цена да защитавате това, което сте направили.

Добре е това, че беше споменато, че искате някакви предложения да ви бъдат дадени. Да, има кой да ви ги формулира тези предложения, но пак ще кажа, че това е задължение на администрацията. Тази комисия, която е изготвила проекта, е редно да си запише позициите, които днес бяха изразени, и да се даде точка по точка отговор на въпросите.

Например казвате – не е страшно, няма да има разходи. Не дадохте отговор адвокатските хонорари кой ще ги плати в тези размери. Казвате – укрепване на капацитета на Комисията, без да сте дали отговор на това защо толкова пари са платени за нейното съществуване. Има регионални структури и не знам още какво, сега и експерти ще им даваме, след като експерти има, има Сметна палата, има безброй държавни институции, които могат да свършат тази работа, да направят изчисленията – дали му съответства имуществото на някой на доходите, или не.

На тези въпроси трябва да се даде отговор. Не може 0,2% да е изкарала Комисията, в резултат на което „напънала се планината и родила мишка“. 0,2%! Има ли право да съществува един такъв орган? Какво правим? На тези въпроси трябва да се даде отговор. В мотивите не се вижда това нещо.

Хората направиха тук усилия да ви дадат някакви цифри за това какво ще струва. Вземете ги тези цифри и ги напишете в мотивите, да видим законодателят дали ще си сложи главата в торбата да приеме закона в този вид. Да се види какво ще струва на обществото и на населението.

И една друга тенденция се прокрадва отново, която колкото по-рано управляващите осъзнаят, толкова по-добре. Това е стремежът да се прехвърли на гражданите тежестта да свършат някоя работа, която администрацията не си е свършила. Пресен пример – 6 месеца ще си проверяват фирмите предложението, преди да се прехвърли фирмата от един на друг. Данъчната администрация спала, когато е виждала, че някой декларира големи ДДС суми и че нищо не плаща, макар че това е ясен сигнал за нея, че има източване на ДДС, а ние 6 месеца ще спираме една фирма да не може да се прехвърли на друг. Къде отива борсата, къде отиват другите неща? Дайте да го разширим това правило, та да не се продават и акции, преди да се проверят акциите. Какво става?

И тук отиваме към това нещо, за което става дума. Казвате – на морето някой се обогатил, защото 10 години ползвал незаконен ресторант. Къде спа администрацията? Значи ли, че заради един на морето, или 10, или 100, трябва 5 милиона ние да ги поставим в съда да доказват откъде са им парите?

Ние, разбира се, смятаме, че ще се договорим за това и ще изпратим копие от материалите, още повече че колегите са се постарали и са ги направили на английски, до Венецианската комисия. Ако вие не искате да отговорите на тези въпроси, нека тя да отговори на тези въпроси – как ще се решат? Защото пътят към ада – отново ще повтаря, е постлан с добри намерения. Чудесни са намеренията, ние нямаме нищо против принципите, които вие тук неколккратно споменахте и които ги има на много места в мотивите. Това са големите, важните принципи – в обществото да няма хора, които се облагодетелстват. Но това не означава, че пък Конституцията трябва да отиде в задния двор.

Благодаря.

ЖАНЕТА ПЕТРОВА: В никакъв случай нямам намерение да загърбвам Конституцията. Не мога да нося отговорност за правоприлагането преди моето встъпване в тази позиция. Както заявих, нося отговорност за този проект и сме готови за неговото подобряване. Във всички случаи обаче трябва да бъде ясно, че този законопроект не се насочва срещу всеки български гражданин. Ясно сме посочили срещу кого е насочен този проект.

Що се отнася до укрепването на финансовия капацитет на Комисията, отново ще се върна на аргумента, че когато се изправите срещу организираната престъпност, вие трябва да имате адекватни средства. И тези адекватни средства включват адекватни мерки. Така че във всички случаи, когато законопроектът тръгне в Министерския съвет, ние по закон сме задължени да изготвим финансова обосновка. Не сте запознат с нея, тъй като не е настъпил съответният етап от законодателната процедура и, разбира се, Народното събрание ще прецени и този аспект от нашия проект – колко ще струва той на държавата.

Що се отнася до цифрите, които се цитират – след малко бих предоставила думата на колегата от Комисията за установяване имущество, придобито от престъпна дейност – аз не съм съгласна с тях. Тази тъй високо прокламирана неефективност на Комисията е такава, защото не са приключили наказателните производства. Както ви е известно, по действащия закон Комисията обезпечава имуществото, но има право да внесе иск в съда едва след като приключи наказателното производство срещу обвиненото лице. Знаете, че това може да отнеме и 10, и повече години. През това време Комисията, естествено, не може да реализира ефективност, тъй като има законова пречка въпросът да бъде отнесен в съда.

Всъщност единственото добро, което чух по отношение на нашия проект, е, че той скъсява този период между налагането на обезпечение и внасянето на иск в съда. Разбира се, че сме готови да допуснем повече гаранции, защото ние с вас имаме общо желание – нормална и спокойна държава. Но за да стане такава, ние трябва да я отвоюваме от престъпността. Ако продължим да не правим нищо, нищо и няма да се промени.

Споменахме, че този закон попълва една законодателна празнота. Защото престъпното имущество, което е генерирано с цел обогатяване на престъпността, това имущество подлежи на огромна трансформация. Това имущество отдавна не е в ръцете на тези хора, които първоначално са го придобили, имуществото вече се внася в тръстове. Така че за какво говорим? Ако обществото иска да се преборим с всички тези явления, които са нетърпими за всички нас, би следвало да приеме едно такова действително сериозно законодателство, което е предизвикателство за всеки юрист. Разбира се, настоявайки за балансиран подход и пропорционалност на мерките между целите на този закон и възможностите за защита на лицата, които ще станат негов обект.

Що се отнася до въпросите, поставени от г-жа Доковска, аз не знам кое от изискванията на Венецианската комисия не сме спазили, и тъй като, простете, не си спомням какво беше посочено в становището на Адвокатския съвет, ще Ви помоля да го напомните, за да отговоря.

ДАНИЕЛА ДОКОВСКА: Ние сме го написали.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Със сигурност в тълкуването на препоръките, които дава Венецианската комисия, има – как да го кажа? – неразбиране, разнობой в някои неща и неясноти в превода. Колегите ще предоставят всякакви становища, но важното е, че оставаме в дискусиата. Без обществена подкрепа един закон трудно се приема, пък и трудно работи.

Колеги, тъй като сме просрочили тотално времето, максимум две изказвания в рамките на 5 минути. Заповядайте, г-н професор.

ДОНЧО ХРУСАНОВ: Г-жа министърката казва, че има нерешени случаи, понеже десетина години се влачи наказателното производство. Този, дето чака да му свърши наказателното производство, какво прави през тези 10 години? Обезпечението виси ли му на главата? Съдът ще го оправдае примерно след 10 години. Каква полза?

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: И последно, адвокат Атанасов.

ГЕОРГИ АТАНАСОВ: Получихме многократно уверението, че този закон е насочен срещу лица, които не действат правомерно и които не представляват икономически субекти, спазващи закона. Това уверение обаче, аз твърдя, е уверение в добросъвестността на администрацията, която, за съжаление, ние не може да презумираме, така както тук се презумира отговорността.

Давам един пример с две изречения. Сегашната Комисия води в продължение на 3 години дело срещу лице от Генерал Тошево по гражданско дело № 339/2010 г. на Върховния касационен съд, по което престъплението на лицето е, че притежава ловна пушка. А в резултат на това, че то притежава ловна пушка, искът на Комисията е за отнемане на имущество на стойност 1 милион и 300 хиляди лева, представляващ имущество – селскостопански машини и пари от отчуждени машини. Кой ще гарантира и как ще гарантира добросъвестността на законопроекта, който посяга не само на такива лица и който не очаква свършването на наказателното производство? Ето това е проблемът.

ПРЕДС. ОГНЯН ДОНЕВ: Благодаря на адвокат Атанасов.

Наистина има върху какво да се замислим. Някои мнения бяха доста крайни. От друга страна, имаше според мен и много конструктивни предложения, които се надявам комисията, която подготвя текста, да има предвид.

И като икономист, да кажа своето. Имайте предвид, че държавната администрация е така устроена, че проверява изрядните. Най-много финансови ревизии – може би съм рекордьор в тази държава, идват при мен, защото, първо, седя в София, тоест удобно, близко, кафето ни е много хубаво и винаги черпим. В същото време с тези субекти, които всички в нашия бранш знаят какво правят, въпреки постоянния обществен натиск, който се опитваме да упражняваме, не се случва нищо. Тоест и сегашният закон разрешава доста неща да бъдат направени срещу криминалния контингент или корупцията, или организираната престъпност, или, както и да го наречем, незаконното деяние.

Благодаря на всички за активното участие. Аз лично съм приятно изненадан от активността.